

עולם הערבים והאסלאם

(לבתי ספר עבריים)

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעהיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	מבוא להכרת האסלאם	—	(15x2)	—	30 נקודות
פרק שני	—	מדינות האזור	—	(15x2)	—	30 נקודות
פרק שלישי	—	עידן האימפריות – מושגים	—	(10x2)	—	20 נקודות
פרק רביעי	—	סוריה ולבנון – מושגים				

או

ירדן, ערב הסעודית ומדינות

המפרץ – מושגים	—	(10x2)	—	20 נקודות
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: (1) הקפד על כתב יד ברור וקריא.

(2) לאחר סיום הבחינה וטרם מסירתה למשגיח, בדוק אותה שנית.

(3) המלצה לחלוקת זמן: שעה וחצי — לפרקים הראשון והשני

חצי שעה — לפרקים השלישי והרביעי

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — מבוא להכרת האסלאם (30 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה — 15 נקודות).

מחמד וראשית האסלאם

1. מכה לפני עליית האסלאם

תאר את הבסיס הכלכלי של מכה בתקופה שקדמה לאסלאם, והסבר את הקשר בין הנאמר בסורה שלפניך מן הקוראן לכלכלת מכה בתקופה זו.

סוּרָה 106

בשם אלוהים הרחמן והרחום

- 1 בשל ההגנה שניתנה לבני קַרְיֶישׁ,
- 2 הַגִּנְתָּם במסע החורף והקיץ –
- 3 בשל כך יַעֲבֹדוּ־נָא את רִיבּוֹן הבית הזה,
- 4 אשר האכילם לעת רעב, והבטיחם מַסְפָּנָה.

2. הבשורה של הנביא מחמד

תאר בקצרה את קורות חייו של הנביא מחמד (עד מותו).
תאר שניים מ"סימני הנבואה" שהעידו, על פי המסורת, כי מחמד עומד להיות נביא.

התפתחות דת האסלאם

3. מצוות היסוד

ציין את השמות של חמש מצוות היסוד של האסלאם (ארכאן אל-אסלאם), ותאר שתיים מהן בפירוט.

4. הקוראן

"על סמך פסוקים מסוימים קבעו חכמי הדת המוסלמים שהקוראן [...] הוא המושלם בספרים, מבחינת התוכן, הלשון והסגנון כאחד".

(ח' לצרוס-יפה, פרקים בתולדות הערבים ואסלאם, עמ' 90)

הסבר כיצד קביעה זו באה לידי ביטוי ביחס של המוסלמים לקוראן.

/המשך בעמוד 3/

פרק שני – מדינות האזור (30 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 5-8 (לכל שאלה – 15 נקודות).

מצרים

5. סוגיית הילודה במצרים

קרא את הקטע שלפניך, וענה על סעיפי השאלה שאחריו.

בנאום שנשא נשיא מצרים עבד אל-פתח א-סיסי הוא נגע בסוגיה מהותית שמאיימת על היציבות של מצרים – ריבוי האוכלוסייה. "אין די בצעדים שאנחנו עושים לשיפור הכלכלה. יש צורך לעשות יותר. תפקיד התקשורת הוא לחנך את האזרחים ולמנוע את התממשותו של אחד הסיכונים המאיימים ביותר על האומה והמולדת."

בנאום זה, שהתנהל במעמד אחמד אל-ח'טיב, שיח' המוסד ההלכתי העליון אל-אזהר, הפנה א-סיסי שאלה אל השיח' ואמר: "האם מותר או אסור לבני זוג שיש להם ילד אחד להמתין שלוש או ארבע שנים לפני שהם מביאים לעולם עוד ילד? האם מותר לבני זוג שיש להם שני ילדים להמתין חמש שנים לפני שיביאו לעולם ילד שלישי? האם אנשים שיש להם שלושה ילדים פשוט יפסיקו?". השיח' השיב לו מיד, "מותר, מותר".

(מתוך אתר nrg, 2.2.2015)

מהי הסכנה בריבוי המהיר של האוכלוסייה במצרים?

הסבר כיצד התמודד הנשיא מבראכ עם סכנה זו, והסבר את חשיבות התשובה של שיח' אל-אזהר, המובאת בסוף הקטע, לדיון הציבורי בעניין זה במצרים.

6. מדיניות הפנים של נאצר

תאר שלוש פעולות של נאצר בתחום הכלכלה, והסבר את מטרותיהן.

איראן

7. תורתו של ח'ומייני

הסבר את תפקידו של האסלאם בתורה של ח'ומייני.

בתשובתך הסבר גם את תפקידם של אנשי הדת במדינה.

טורקיה

8. מדיניות החוץ של טורקיה

מהו "משבר קפריסין"? הסבר את ההשפעה של משבר זה על יחסיה של טורקיה עם

ארצות-הברית.

פרק שלישי – עידן האימפריות – מושגים (20 נקודות)

כתוב בקצרה על שניים מן המושגים 9-13 (לכל מושג – 10 נקודות).

9. דיואן

10. בית אל-חַכְמָה (דאר אל-חַכְמָה)

11. מַחְתָּסֵב

12. המג'לה

13. סֶלְטָאן

פרק רביעי – סוריה ולבנון

או ירדן, ערב הסעודית ומדינות המפרץ – מושגים

(20 נקודות)

בחר באחד משני הנושאים שלפניך, וכתוב בקצרה על שניים מן המושגים בנושא שבחרת (אין לענות על מושגים משני הנושאים, לכל מושג – 10 נקודות).

נושא א': סוריה ולבנון

14. מפלגת הבעת'

15. הסכם טאיף (1989)

16. בשאר אל-אסד

17. תנועת חזבאללה

18. מלחמת לבנון השנייה (2006)

נושא ב': ירדן, ערב הסעודית ומדינות המפרץ

19. המלך עבדאללה השני

20. "ספטמבר השחור" (1970)

21. הסכם השלום בין ישראל לירדן

22. בעיית העובדים הזרים (במדינות המפרץ)

23. "האיום השיעי"

בהצלחה!